

Obsah

OBSAH	5
ÚVODEM	11
1. ZNAKY ISLÁMSKÉHO PRÁVA	15
1.1 Odlišnosti	15
1.2 Odvětví islámského práva	17
2. PRAMENY ISLÁMSKÉHO PRÁVA	19
2.1 Primární prameny	20
2.1.1 Korán	20
‘ <i>Ulúm al-Qur’án</i>	24
<i>Tafsír</i>	25
2.1.2 Sunna	27
2.2 Sekundární prameny	30
2.2.1 Idžmá‘	30
2.2.2 Qijás	32
3. PRÁVNÍ ŠKOLY – MADHÁHIB	35
3.1 První školy, resp. centra	36
3.2 Formování doktrinálních právních škol	37
3.3 Současné sunnitské právní školy	39
3.3.1 Málíkovská právní škola (málíkíja)	39
3.3.2 Hanafijská právní škola (hanafíja)	40
3.3.3 Šáfí‘ovská právní škola (šáfí‘íja)	41
3.3.4 Hanbalovská škola (hanbalíja)	42
3.4 Uzavření brány idžtihádu a taqlíd	43
3.4.1 Idžtihád	44
3.4.2 Taqlíd	45
Názory imámů k taqlídu	48
3.5 Rozdíly mezi právními školami	49
3.6 Význam právních škol	52
3.7 Využití názorové diverzity	54

4. VZTAH ISLÁMSKÉHO PRÁVA A PRÁVNÍHO POŘÁDKU V MUSLIMSKÝCH ZEMÍCH	57
4.1 Islám v současných ústavách	57
4.2 Islám, resp. islámské právo a zákonodárství	58
5. SUBJEKTY ISLÁMSKÉHO PRÁVA	59
5.1 Právní způsobilosti	59
5.2 Zbavení, resp. omezení svéprávnosti	61
5.2.1 Omezení z důvodu duševní nemoci	62
5.2.2 Jednání smrtelně nemocného	63
5.2.3 Nezvěstná osoba	64
5.3 Prohlášení za mrtvého	65
6. ÚVOD DO PRÁVA PERSONÁLNÍHO STATUSU	66
6.1 Vymezení termínu	66
6.2 Historický vývoj právních úprav	68
6.2.1 Kodifikace Muhammada Qadrího Paši	68
6.2.2 Osmanské rodinné právo	69
6.2.3 Kodifikace rodinného práva	70
6.2.4 „Moderní“ kodifikace rodinného práva	71
6.3 Kodifikace a jejich vztah k islámskému právu	73
7. OBECNĚ O MANŽELSTVÍ A JEHO FORMÁCH	75
7.1 Definice manželství	75
7.2 Zvláštní formy manželství	76
7.2.1 Otázka polygamie, resp. polygynie	77
<i>Polygynie v současných právních úpravách</i>	80
7.2.2 Manželství „na dobu neurčitou“ vs. manželství „na dobu určitou“	83
7.2.3 Manželství „zvykové“ (zawádz ‘urfí)	86
7.2.4 Manželství misjár – „manžel(ství) na pochodu“	89
7.2.5 „Cestovní“ či „prázdninové“ manželství	94
7.2.6 Manželství misjáf	95
8. UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ	96
8.1 Překážky uzavření manželství	97
8.2 Podmínky kladené na snoubence (kafá ‘a)	101

8.3 Věk při uzavření manželství	103
9. PROCES UZAVÍRÁNÍ MANŽELSTVÍ	112
9.1 Forma a způsob uzavření manželství	114
9.2 Zastoupení ženy při uzavírání smlouvy podle klasického islámského práva	117
9.2.1 Walí nezletilé dívky	120
9.2.2 Zvláštní případy zastoupení při uzavírání sňatku	120
9.3 Souhlas ženy s uzavřením manželství podle klasického islámského práva	122
9.4 Zastoupení ženy a její souhlas k uzavření manželství podle současných právních úprav	125
10. NÁLEŽITOSTI MANŽELSKÉ SMLOUVY	127
10.1 „Obvěnění“ ženy	127
10.1.1 (Ne)povinnost sjednání mahru	130
10.1.2 Výše obvěnění	133
10.1.3 Obvyklý, přiměřený mahr	136
10.1.4 Splatnost mahru	137
10.2 Možnost různých ujednání v manželské smlouvě	139
10.2.1 Smluvní omezení polygynie (?).	142
10.3 Poslední krok – registrace manželské smlouvy u státního orgánu	144
10.4 Shrnutí	146
11. PRÁVA A POVINNOSTI MANŽELŮ	147
12. ZRUŠENÍ A ZÁNİK MANŽELSTVÍ.	155
12.1 Změna víry jednoho z manželů	156
12.2 Zapuzení ženy (taláq) podle klasického islámského práva	157
12.2.1 Obecně o rozvodu	157
12.2.2 Základní podmínky zapuzení	159
12.2.3 Stav muže v okamžiku zapuzení	160
12.2.4 Stav ženy v době zapuzení	162
12.2.5 Forma zapuzení	162
12.2.6 Postoupení práva na zapuzení (tafwíd)	164
12.2.7 Dělení zapuzení z hlediska posouzení jeho dovolenosti	166

<i>Ideální zapuzení (taláq as-sunna)</i>	166
<i>Neschvalované zapuzení (taláq al-bid'a „inovativní zapuzení“</i> <i>či „hříšné zapuzení“)</i>	168
12.2.8 <i>Odvolatelné a neodvolatelné zapuzení</i>	169
12.2.9 <i>Zapuzení vázané na splnění podmínky (ta'liq at-taláq)</i>	172
12.2.10 <i>Zapuzení ženy v současných právních úpravách</i>	172
12.3 <i>Rozvod manželství dohodou (chul^c, mubára' a)</i>	175
12.3.1 <i>Právní úprava chul^c v klasickém islámském právu</i>	176
<i>Podmínky chul^c podle právních škol</i>	180
<i>Právní kvalifikace chul^c</i>	182
<i>Chul^c a mubára' a rozlišování mezi nimi</i>	183
<i>Rozsah kompenzace</i>	184
<i>Právní následky chul^c</i>	187
<i>Klasické islámské právo – vyhodnocení</i>	189
12.3.2 <i>Egyptská právní úprava chul^c</i>	190
<i>Rozporuplné reakce na přijatou právní úpravu</i> <i>a zpochybnění jejího souladu s islámským právem</i>	195
12.3.3 <i>Ostatní právní úpravy chul^c a jejich postoj k nahrazení souhlasu</i> <i>manžela soudem a k rozsahu kompenzace</i>	198
12.3.4 <i>Vyhodnocení stávající situace</i>	200
12.4 <i>Rozvod manželství soudní cestou (tafríq qadá' í, taláq</i> <i>amám al-qada')</i>	201
12.4.1 <i>Podmínky rozvodu manželství</i>	201
12.4.2 <i>Důvody ospravedlňující rozvod</i>	203
<i>Rozvod pro sváry mezi manžely (nizá^c wa šiqáq)</i>	204
<i>Nehrazení výživného ('adam al-infáq)</i>	209
<i>Dlouhodobá nepřítomnost muže</i>	211
<i>Nezvěstnost muže (mafqud)</i>	213
<i>Zanedbávání ženy</i>	214
<i>Vada ať už fyzického, nebo psychického charakteru</i>	215
12.5 <i>Zvláštní formy rozvodu či zániku manželství</i>	218
12.5.1 <i>Zrušení manželství</i>	218
12.5.2 <i>Rozvod soudní cestou, na základě přísahy manžela</i> <i>o neexistenci, resp. zdržení se pohlavního styku (ílá^c)</i>	220
12.5.3 <i>Rozvod na základě mistopřisežného prohlášení o nevěře</i> <i>(lí'án)</i>	221

12.5.4	Rozvod na základě nedovoleného přirovnání manželky k matce (zihár)	223
13.	OTÁZKY SOUVISEJÍCÍ S ROZVODEM ZÁNIKEM MANŽELSTVÍ	225
13.1	Čekací doba (‘idda)	225
13.1.1	Práva a povinnosti ženy po dobu čekací doby	229
13.1.2	Současné právní úpravy	231
13.1.3	Následky uplynutí čekací doby	232
13.2	Svěření dětí do péče	232
13.3	Kompenzace pro ženu – „výživné“ pro rozvedenou ženu (muta‘ at-taláq)	236
13.4	Otázka dědické způsobilosti	238
	ZÁVĚR	241
	SUMMARY	244
	SLOVNÍK NEJČASTĚJI POUŽÍVANÝCH TERMÍNŮ	246
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	248
	REJSTŘÍK VYBRANÝCH JMEN A POJMŮ	261